UN OM CĂRUIA I-A MURIT MOARTEA: LUDOVIC SPIESS

(Mircea Bunea, 30 ianuarie 2006)

Duminică, 29 ianuarie, dimineața, telefonul unui confrate de la Rompres m-a umplut de disperare: „Află că Ludovic Spiess a murit acum zece minute, la o vânătoare, undeva, în județul Teleorman. Infarct. Dumnezeu să-l odihnească”. Duminică seara, de pe scena Operei Naționale București, înainte de premiera operei bufe Cosi fan tutte – în 2005 s-a împlinit un sfert de mileniu de la nașterea lui Wolfgang Amadeus Mozart! -, directorul general Cătălin Arbore a propus publicului un moment de reculegere, după care a încheiat așa: Ludovic Spiess a fost o glorie a artei interpretative românești, a rămas și va rămâne în noi.

Într-adevăr, Ludovic Spiess a fost o glorie. În ciuda unor vremuri ostile, a încercat și a reușit să se păstreze corect, cinstit, exigent, vesel. A fost un artist desăvîrșit. Deși binecuvântat cu har divin, a muncit enorm, o viață de om. La București a debutat la Teatrul de operetă, în 1962, în Lăsați-mă să cânt, dar talentul său uriaș și vocea sa extraordinară l-au propulsat și l-au impus rapid pe prima scenă lirică a țării fie că era distribuit în Otello, Rigoletto, Traviata, Dalibor, Pescuitorii de perle, Turandot, Bal mascat, Ifigenia în Aulida, Madama Butterflly, Tosca, Salomeea, Lohengrin... Deja intrase în folclorul locului, pe seama lui se scriau epigrame al căror elogiu friza paroxismul: „Un critic muzical mi-a zis/ Că orice divă de prim plan/ De cântă-alăturea de Spiess/ Devine-o mică Cio-Cio-San...”

Grand Prix-ul cu care a fost distins în 1964 la Toulouse i-a deschis o carieră internațională de excepție. Au urmat aproape douăzeci de ani de turnee în aproape toate teatrele lirice ale lumii, zeci de zeci de spectacole, înregistrări, concerte, aprecieri la superlativ. A cântat cu un succes extraordinar la Lyon, Vichy, Bordeaux, Marsilia, Opera din Paris, Opera din San Francisco, Staatsoper din Viena, la Salzburg, Sofia, Wurttembergisches Staatstheater din Stuttgart, la Munchen, Wiesbaden, Basel, Zurich, Teatrul Colon din Buenos Aires, Budapesta,Teatro S. Carlo din Neapole, Termele lui Caracalla din Roma, Teatro di Torino, la Veneția, Moscova, Belgrad, Metropolitan la New York... (cred că aș câștiga timp dacă aș nota unde n-a cântat...). A colaborat cu monștri sacri ai baghetei: Leonard Bernstein, Herbert von Karajan, Roberto Benzi...

Ceea ce știu foarte puțini – sau știu, dar nu vor să recunoască din varii motive – este că Ludovic Spiess a fost și un manager de mare performanță. Sub directoratul lui, Opera Națională din București – în a cărei clădire, construită în 1955, nimeni, dar absolut nimeni!, nu catadicsise să văruiască măcar un perete, într-o jumătate de veac!!! -, a fost restaurată de la subsol și până-n pod. Au fost reparate lifturile, instalațiile electrice și sanitare, au fost înlocuite țevile de apă, cele ale termoficării, s-a revopsit totul, s-au schimbat mochetele, cabinele soliștilor au redevenit ceea ce trebuie să fie, s-au schimbat mobilele, instalațiile scenei, oglinzile pătate, fotoliile, s-a reorganizat muzeul... Ca să vă puteți face o idee despre jalnica înfățișare a sălii de spectacol dinainte de numirea ca director general a lui Ludovic Spiess: două săptămâni s-a lucrat numai la desprăfuirea și spălarea pieselor care compun marele candelabru!! Sub conducerea lui Ludovic Spiess totul a fost făcut să strălucească. Neamțul din el a imprimat un stil de conducere autoritar și a cerut o disciplină de fier, care i-a deranjat pe foarte mulți dintre aceia care se obișnuiseră cu stilul de conducere permisiv, lasă-mă-să-te-las. La atelierul de tâmplărie s-a pus capăt confecționării – cu lemn plătit de Operă – de mobile pentru clienți din oraș. La atelierul de croitorie s-a pus capăt

cumpărării în neștire a materialelor care nu de puține ori erau transformate în rochii și vândute simandicoaselor soții ale unor ștabi și ștăbuleți cu pretenții... Chiulăii, pleșcarii, închipuiții, inadaptații și inadecvații, profitozarii din toate categoriile au fost puși pe liber. Soliștilor – chiar maeștrilor! – care plecau să cânte în străinătate pe bani buni, dar care „uitau" să vină în țară ca să cânte și în spectacolele aflătoare pe afișul bucureștean, deși se aflau pe statul de salarii al ONB, le-a reviziut contractele. Ceea ce, bineînțeles că i-a deranjat pe mulți... De unde și tencurile de scrisori anonime și defăimătoare trimise unor autorități, de unde și abjecția unor „turnătorii" ordinare, de unde și potopul de „controale" menite să-i domolească obstinația de a rămîne corect într-un veritabil serpentariu, de unde și campaniile de presă comanditate de frustrați influenți, de unde și tentativele de maculare a numelui unei personalități cum puține mai sunt de găsit azi, în țara românească, de unde și incalificabila demitere din funcție de care maestrul a aflat din ziare, vara trecută... Și, spre supărarea multora dintre aceia care acum mimează tristețea, îndrăznesc să scriu asta: de unde și „inima rea" din ultimele luni de viață, de unde și hotărârea de a pleca la vânătoare pe un ger de crăpau pietrele, de unde și infarctul...

Pe Ludovic Spiess l-am cunoscut bine pentru că m-a onorat cu prietenia sa. Așa cum alții au aceeași grupă de sânge, amândoi am crezut că avem aceeași grupă de suflet. În ultimii ani, încă înainte de se muta în apartamentul de pe Dorobanți, chiar lângă TVR, din superbissima casa de pe str. Polonă, pe care o cumpărase cândva de la compozitorul Sabin Drăgoi, n-a existat aniversare – a lui sau a mea, dar nu numai! – la care să nu mă fi invitat sau la care să nu-l invit. I-a plăcut să mă viziteze și vara, la Poiana Câmpina, acolo unde-mi petrec zilele de la Sf. Paști și până după culesul merelor. De fiecare dată m-a răsfățat cu daruri dintre cele mai năstrușnice, de la pipe „Vendome" și până la o mașină electrică pentru tuns gazonul... Și n-a plecat niciodată din casa noastră fără un borcan sau două de dulceață de afine. Sigur că mi se pare nedrept că s-a dus dincolo încă unul dintre frumoșii aceia care cred cu sinceritate că muzica de operă este starea de legendă a spiritului uman.

Mă consolez la gândul că Ludi – așa cum îl alintau prietenii – trăiește. Trăiește în mintea și în sufletul familiei sale. Trăiește în mintea și în sufletul familiei mele. Trăiește în mintea și în sufletul milioanelor de spectatori care l-au aplaudat pe toate meridianele lumii. Trăiește în colecțiile ziarelor și în cărțile care, decenii la rând, și-au făcut un merit din a-i consemna talentul și dăruirea. Trăiește în muzeele teatrelor lirice. Trăiește în casele tuturor acelora care, pe rafturile bibliotecilor, păstrează pentru eternitate CD-urile imprimate cu inegalabila sa voce. Sunt absolut sigur: pentru ceea ce a lăsat în urma sa, pentru că a făcut ceea ce a făcut și pentru că a trăit cum a trăit, lui Ludovic Spiess i-a murit moartea!

Și, totuși, iată, am scris rândurile de mai sus la o zi după ce Ludovic Spiess nu mai e printre noi. Îmi place să cred că Dumnezeu l-a luat lângă El ca să-l odihnească. Eu și încă alte milioane de melomani am/ au pierdut un prieten. România a pierdut o personalitate de primă mărime. Detractorii săi nu știu încă nici ce au făcut, nici ce au pierdut.